

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 152/05-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. J., bytom R., zastúpenej advokátom M. M., P., ktorou namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Rob 28/03 a v súčasnosti vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. RA-1 Cb/21/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. J. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2005 doručená sťažnosť Ing. A. J. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Okresného súdu Revúca (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Rob 28/03, v súčasnosti vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. RA-1 Cb/21/2003.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka podala 10. februára 2003 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 132 709,10 Sk s príslušenstvom proti odporcovi B., s. r. o., T. Po zaplatení súdneho poplatku a upresnení návrhu v časti týkajúcej sa úrokov z omeškania vydal okresný súd 12. marca 2003 pod sp. zn. 1 Rob 28/03 vo veci platobný rozkaz.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že od doby, keď odporca podal proti označenému platobnému rozkazu 3. apríla 2003 odpor, sa v jej právnej veci vôbec nekoná. Do podania sťažnosti ústavnému súdu jej nebol doručený ani odpor, takže sa k nemu nemala dosiaľ možnosť relevantne vyjadriť.

Sťažovateľka tvrdí, že sa o priebehu konania viackrát informovala na okresnom súde, nikdy však nedostala konkrétnu odpoveď. Ani po tom, keď od 1. januára 2005 došlo v súlade so zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) k prechodu výkonu súdnictva, práv a povinností z okresného súdu na Okresný súd Rimavská Sobota, sa v jej právnej veci naďalej nekoná.

Vzhľadom na to považuje sťažovateľka uvedený postup všeobecných súdov *„... za zdĺhavý, ktorý je v rozpore s platným právnym právom a ktorý svedčí o absencii čohen minimálnej snahy vo veci meritórne rozhodnúť“*.

Za tohto stavu sťažovateľka nadobudla presvedčenie, že v označenom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jej sťažnosti a jej prijatí na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd v Rimavskej Sobote v konaní pôvodne vedenom Okresným súdom v Revúcej pod spisovou značkou 1 Rob 28/03 porušil právo Ing. A. J., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu v Rimavskej Sobote v konaní pôvodne vedenom Okresným súdom v Revúcej pod sp. zn. 1 Rob 28/03 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ing. A. J. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20 000 Sk, ktoré je Okresný súd v Rimavskej Sobote povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Zároveň žiada priznať aj úhradu trov konania za dva úkony právnej služby v celkovej výške 2 800 Sk.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd upozornil sťažovateľku vo výzve z 21. apríla 2005 na skutočnosť, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [(platného do 31. marca 2005) ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“). Súčasne ju vyzval, aby mu predložila dôkaz o splnení predmetnej povinnosti, t. j. o podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu.

Na uvedenú výzvu sťažovateľka odpovedala prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním doručeným ústavnému súdu 9. mája 2005, ktorým mu oznámila, že predsedovi okresného súdu ani predsedníčke Okresného súdu Rimavská Sobota písomnú sťažnosť podľa zákona o štátnej správe súdov, resp. podľa zákona o súdoch nepodala.

Opätovne (tak ako už uviedla v sťažnosti) však zdôraznila, že sa na okresnom súde viackrát informovala o stave konania v jej právnej veci a navyše (nad rámec toho, čo uviedla pôvodne v sťažnosti) tvrdila, že sa viackrát sťažovala na okresnom súde (minimálne dvakrát u jeho predsedu) na nedôvodne zdĺhavý postup a nečinnosť súdu. V nadväznosti na to sťažovateľka zastáva názor, že aj keď o tom nemá k dispozícii relevantný dôkaz, využila pred podaním sťažnosti ústavnému súdu právny prostriedok, na uplatnenie ktorého mala právo podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Zároveň poukázala na druhý odsek citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V súvislosti s tým sťažovateľka vyslovila názor, že *„... takýmito dôvodmi hodnými osobitného zreteľa sú skutočnosti, že ako právny laik som nepredpokladala, že napr. v prípade nedoručenia odporu na vyjadrenie, nevytýčenie čo i len jedného pojednávania (triviálnych postupov a povinností súdu) je okrem nespočetných osobných sťažností a urgencií priamo na súde potrebný osobitný postup a špeciálne konanie o sťažnosti. (...) Hrubé porušenie základných zásad postupu okresného súdu hraničiacich s aroganciou a ignoranciou voči mojej osobe ako účastníkovi konania podľa môjho názoru je možné považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle vyššie citovaného ustanovenia“*.

Z týchto dôvodov sťažovateľka žiada, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal a rozhodol o nej.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní orgánu štátnej správy súdu je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže,

že využil označené právne prostriedky, ktoré mal do 31. marca 2005 k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov a v súčasnosti podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „*Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní (...). V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.*

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „*Ak orgán poverený vybavovaním sťažností zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.*

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy totiž spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľka síce tvrdila, že nepodala sťažnosť na prietahy v konaní z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a tiež, že sa osobne sťažovala na prietahy v konaní u predsedu okresného súdu, avšak túto argumentáciu uviedla prvýkrát až v podaní, ktorým reagovala na výzvu ústavného súdu z 21. apríla 2005, keď pred tým v samotnej sťažnosti sa zmieňovala iba o tom, že sa viackrát telefonicky informovala na Okresnom súde Revúca o stave jej právnej veci. S prihliadnutím na to považuje ústavný súd vyjadrenie sťažovateľky z 5. apríla 2005 za nepresvedčivé a účelové.

Postup sťažovateľky v okolnostiach prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní u orgánu štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov, resp. podľa § 62 a nasl. zákona o súdech neumožnilo v danej veci účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti, vyjadrenia sťažovateľky ani z obsahu súvisiaceho súdneho spisu, ktorý si vyžiadal, nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd záverom pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení zákonom všetkých predpísaných náležitostí sťažovateľka sťažnosť v tejto veci opäť predložila ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2005